

§. I.

Generalia notanda circa remedia.

Circa remedia notandum, quod debeant esse morbo adæquata, facile parabilia, simplicia, ætati, idiosyncrasæ, gustui & consuetudini accommodata.

Remedia sint *morbo adæquata*, id est, nec minora nec majora morbo esse debent; sunt enim, qui exquisita quidem præscribunt remedia, sed tam parva dosi, ut vir sapiens effectum sperare non possit: e. g. si in morbo acuto mixturæ addas nitri tantillam solummodo quantitatem, ut in singulas doses aliquot solum grana ingrediantur.

Facile parabilia. In majoribus civitatibus alioquin omnia parari possunt; sed ruri medicus talia seligat & præscribat oportet, quæ, quantum id fieri potest, domi parari possunt.

Simplicia. Contra simplicitatem remediorum multum peccatum est, non quidem tempore *Hypocratis*, qui simplicissima præscripsit, sed priori & initio hujus sæculi; imò nunc adhuc peccatur hinc inde a medicis, qui omnibus symptomatibus opposita corpora in unam redigere formulam adlaborant; nam occurrunt sæpe formulæ, quæ ultra viginti numerant ingredientia. Certe ignorat morbum is, qui compositam ultra necessitatem præscribit formulam.

Accommodata ætati. Non omnia remedia, neque omnes remediorum formulæ omni conveniunt ætati; sic infanti & puero non pulveres, neque decocta, sed mixturas, syrupos aut talia præscribas, quæ in formam syruperi

rupi redigi possunt, si convenienter præscripsisse velis. Juveni alia, alia viro conveniunt.

Idiosyncrasia. Dantur præcipue hypochondriaci aut hystericae, quæ ascam fætidam, castoreum, &c. non ferunt, imo dantur, qui corticem quoque averfantur vere, quin rationem aut reddere, aut detegere possis.

Gustui, si fieri potest; nam conducit & honori medici, & sæpe etiam bono ægri, palato delicatulum gratificari.

Consuetudini; nam ubique fere locorum quædam formulæ & medicamenta præ aliis adamantur, quorum cognitionem sibi præsertim junior medicus sedulo comparare studeat, neque iis exceptis, quæ sola non sufficiunt, & simul alia requirunt, ut morbo sufficiant: e. g. in morbis acutis moris est, præscribere mixturas, quamvis tota res potius a potu multo diluente emolli-

enteque dependeat; sed tamen, cum moris sit, eas negligere non debemus.

Ad ea, quæ circa generalia medicamentorum notanda veniunt, pertinent quoque monita sequentia:

1mo. Reliqua vitæ victusque ratio vires medicamentorum adjuvet; sit adeoque ipsi morbo opposita, nam alias effectum non obtinebis: e. g. si medicamenta diluentia sint, etiam victus sit dilutus, non lautus, si pacantia, motum sistentia, hæc quoque vitæ ratione, quiete scilicet, adjuventur.

2do. Neque in quavis levi ægritudine remediis uti oportet, quia sæpe sola quies & conveniens vitæ victusque ratio eam tollit.

3^{tio}. Neque danda morbo graviora remedia, nam si in levi diarrhæa, cephalagia, dolore artuum &c. statim ad fortia purgantia &c. accedas, potius nocebis.

4to.

4°. Neque danda remedia in morbis imaginariis; dantur præcipue hypochondriaci, qui semper se ægros putant; dantur, qui quidem ægrotant, sed ideo, quia ultra ætatem & vires sani esse volunt, quibus loco medicamenti suadendum potius, ut ea assument, quæ ætati & viribus proportionata sunt; dantur tandem imaginarii, qui, quoniam aliqua antehac lue laborarunt, semper adhuc aliquid latere credunt; his nil præscribendum, sed monita danda, aut si circumstantiæ id petant, lenissima solum exhibenda sunt remedia.

5to. In morbis insanabilibus nunquam remedia curativa danda sunt, e. g. in cancro, in strumis, quibusdam scrophulis, scirho inveterato, &c. aut si dentur tamen, saltem non sint graviora, curatio enim talis esse debet, ut, si successus non sequatur, saltem non noceat. Juniores præcipue medici cauti esse debent, ne tales accipiant ægros, de quibus experti despe-

rarunt jam, aut si accipiant, ne promittant nimium, cum hac in re plurimum periclitetur ipsorum salus & honor. Felicissimus certe ille, qui sincerissimus, & quamvis interdum prudentia ægro veritatem dicere vetet, tamen ea cognatis, quorum interest, dici debet, quod præcipue in phtysicis obtinet.

6to. Neque mitiora morbo remedia danda sunt; dantur scilicet medici, docti quidem & bene instructi, sed ob defectum experientiæ ad lectos ægrorum nescii, quid natura ferat, adeo timidi in dosibus, ut præscribant optima remedia tam parca dosi, ut nil efficiant.

7mo. Non mutanda remedia, neque augenda sunt absque ratione. Sunt medici, qui omni die interdum bis mutant & augent medicamenta, ut effectum, uti dicunt, obtineant, quasi nesciant, plerorumque morborum certa esse tempora, certas periodos, in-
tra

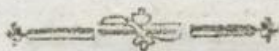

tra quas mutatur eorum conditio. Bonum medicum practicum oportet nosse singulorum morborum naturam periodosque mutationum, ut sciat, intra quod tempus levamen sperari possit.

8vo. Viliora pretiosis, domestica pharmaceuticis præferenda, si ejusdem virtutis fuerint, nisi quis majorem in pretiosis habeat fiduciam.

9no. Grata ingratis, probata incertis præponenda; gratiæ studendum præcipue in infantibus, pueris aliisque delicatioribus, cum sæpe successus inde dependeat: e. g. si corticem ita combines cum aliis, ut libenter aut saltem non adeo inlibenter assumatur.

10mo. Exoleta exulent penitus: e. g. Pulvis cornu cervi, lapidis bezoardici, margaritæ, mumix, stercora, &c. fuere nempe & adhuc sunt, qui finum equinum commendant in tetano, sed cur? si omnia emollientia id præstent?

stent ? alii commendant stercum humanum contra arthritidem, aurum fulminans in rabie, ilæo, pertinaci obstructione, &c. cum tamen iners est, nisi ob salem adhærentem purget, clavum S. Ruperti tanquam præseruationem universalem, amuleta varia plurimasque alias insanias.

11mo. Cavendum, ne in leges chemicas peccetur, de quo inferius plura.

§. II.

Modus præscribendi & regulæ circa formam observandæ.

Modus præscribendi variat pro ratione dosis & formæ, quæ iterum variæ sunt pro ratione morbi, partis affectæ, ætatis, sexus, &c.

Pulveres *Pulveres* initium faciant; hi vel interne sumuntur vel externe inserviunt pro sacculo, suffimio, balneo, dentifricio, aut quocunque alio scopo chyrgico.

Ma-